

Sygn. akt V U 1084/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Nowakowska

Protokolant Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2014 r. w Kaliszu

odwołania D. M. i T. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 21 lipca 2014 r. Nr (...)((...))

w sprawie D. M. i T. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie ubezpieczenia

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 21 lipca 2014 r. znak (...)((...)) w ten sposób, że ustala, iż D. M. podlega od 29 stycznia 2014r. obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu z tytułu współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej z T. M..

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21.07.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. stwierdził, że D. M. jako osoba współpracująca przy prowadzeniu pozarolniczej działalności przez T. M. nie podlega od 29.01.2014r. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym emerytalno-rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu chorobowemu albowiem do ubezpieczenia zgłosiła się w ciąży i deklarując maksymalne podstawy wymiaru składek, po czym wystąpiła z roszczeniem o wypłatę zasiłku macierzyńskiego, który za cały okres wyniósłby 78.442zł. Uznano, że czynności związane z jej zgłoszeniem do ubezpieczeń miały charakter pozorny i podyktowane były chęcią uzyskania wysokich świadczeń.

Odwołanie od tej decyzji wnieśli do Sądu D. M. jak i T. M., domagając się zmiany zaskarżonej decyzji i ustalenia, że podlega ona ubezpieczeniom zgodnie z dokonany zgłoszeniem z tytułu współpracy z przy prowadzonej działalności polegającej na wydawaniu lokalnej gazety, na dowód czego przedstawili dowody świadczące o jej udziale w tworzeniu i wydawaniu czasopisma.

Sąd ustalił co następuje:

T. M. figuruje w Centralnej Ewidencji i Informacji o działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą „Sprzedaż detaliczna prowadzona przez dom sprzedaży wysyłkowej lub Internet”. Jako datę rozpoczęcia wykonywania działalności podano dzień 29.01.2014r.

Wpis zawiera też informację, że pełnomocnikiem przedsiębiorcy jest D. M.. (K 11 akt ZUS)

Z tym samym dniem (29.01.2014r.) T. M. zgłosił D. M. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego chorobowego deklarując maksymalne podstawy wymiaru składek: za styczeń 2014r.: 906,29zł, od lutego do kwietnia 2014r. po 9.365zł i za maj 4531,45zł.

Sam podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy od 2000r., z tym, że prowadził również działalność pozarolniczą w okresie od 15.10.2001r. do 19.02.2003r. i od 29.01.2014r.

(informacja ZUS z 20.10.2014 k 15)

Odwołująca się przez zgłoszeniem do ubezpieczenia z tytułu współpracy podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników, a następnie od stycznia 2012r. z tytułu zlecenia w zakładzie (...) sp. z o.o., przy czym wykazywano w dokumentach rozliczeniowych od 01/2012r. do 04/2014r zero, a w marcu 2014r. podstawę wymiaru składek 112,20zł .

Działalność prowadzona przez T. M.polega na wydawaniu czasopisma drukowanego” (...)”- miesięcznik i na prowadzeniu portalu internetowego (...).

Z powyższym wiąże się zbieranie materiału do publikacji i poszukiwanie tematów, prowadzenie wywiadów, redagowanie materiałów.

Postanowieniem z dnia 26.02.2014r. Sąd Okręgowy w Kaliszu wpisał do rejestru dzienników i czasopism prowadzonego przez ten sąd wydawnictwo (...), której redaktorem naczelnym jest D. M., a wydawcą (...). Adresem redakcji jest M.(...) – adres domowy odwołującej się i jej męża.

(dowód- kserografia postanowienia z 26.02.2014r. sygn. akt I Ns Rej Pr 7/14)

Ponadto, w ramach działalności, T. M. sprzedaje również artykuły ogrodnicze jak torf, kora i prowadzi handel domenami internetowymi.

Zasadniczym źródłem dochodów jest gospodarstwo szkółkarskie o powierzchni ok. 8 ha. Osiągają z niego przychód rzędu 100tys rocznie.

(dowód-oświadczenie T. M. – 55-57 minuta nagrania rozprawy z 17.12.2014r.)

D. M. w momencie zarejestrowania działalności przez jej męża i zgłoszenia jej do ubezpieczenia znajdowała się w 18 tygodniu ciąży. Lekarz prowadzący ciążę założył jej kartę ciąży w dniu 23.11.2013r. Stan ciąży pozwalał na podjęcie pracy zawodowej, a pierwsze zwolnienia lekarskie otrzymała dopiero w dniu 16.05.2014r.

(dowód-pismo wyjaśniające z dnia 16.06.2014r. k 41 akt ZUS)

Jako osoba współpracująca z mężem D. M. zajmowała się zbieraniem materiałów do publikacji i poszukiwaniem tematów, z czym wiązało się przeprowadzanie wywiadów, uczestniczenie w wydarzeniach istotnych dla regionu jak sesje Rady Miejskiej w K., w spotkaniach, konferencjach prasowych. Ponadto do niej należało kontaktowanie się z osobami współpracującymi z redakcją, redagowanie materiałów prasowych, ich zatwierdzanie do druku, publikacja a także poszukiwanie reklamodawców i kontakt z nimi oraz promowanie działalności prasowej poprzez pozycjonowanie strony, prowadzenie strony na F.. Zajmowała się też księgowością i była redaktorem naczelnym. Sporadycznie tylko kontaktowała się z klientami w kwestii artykułów ogrodniczych.

(dowód- zeznania odwołującej się od 7 do 40 minuty nagrania rozprawy w dniu 17.12.2014r.)

Od 16.maja 2014r. D. M. korzystała ze zwolnień lekarskich związanych z ciążą, a następnie w dniu (...) urodziła dziecko i wystąpiła do ZUS z roszczeniem o zasiłek macierzyński.

Od czerwca T. M. na czas określony do września 2014r. zaangażował do pomocy w wydawaniu gazety dziennikarkę, zawierając z nią umowę o pracę w wymiarze połowy czasu pracy. Od sierpnia 2014r. zaangażowano też stażystę.

Gazeta jest systematycznie wydawana nadal, jako miesięcznik bezpłatny w formie drukowanej oraz w wersji publikowanej w Internecie. Porusza tematy inne niż pozostała prasa funkcjonująca na lokalnym rynku. Założona była dla realizacji zainteresowań problematyką lokalną i pasji społecznikowskiej obojga małżonków. T. M. działał w poprzednim okresie jako radny.

Gazeta wydawana jest własnym sumptem, trzymuje się głównie z umieszczanych w niej reklam.

(dowód- zeznania odwołującej się z rozprawy, wydania drukowane gazety, wydruki ze strony internetowej.)

Sąd dokonując ustaleń faktycznych oparł się na zeznaniach odwołującej się, a także na dokumentach zgromadzonych w toku postępowania przed organem rentowym.

Dowody te korespondują ze sobą, zwłaszcza potwierdzeniem prowadzonej działalności są wspomniane wyżej dokumenty i egzemplarze gazety. W toku postępowania nie zostało wykazane, by zebrana przez organ rentowy dokumentacja dotycząca udziału zainteresowanej w prowadzonej przez jej męża działalności usługowej, została sporządzona na potrzeby uzyskania zabezpieczenia w razie ciąży i macierzyństwa. Sąd nie ma żadnych podstaw by kwestionować autentyczność dokumentów. Nie wskazują na to cechy fizyczne, nie można ich także podważyć z powodu sprzeczności z innymi dowodami. ZUS nie wykazał się przy tym żadną inicjatywą dowodową ani nie podjął działań w kierunku obalenia dowodów dostarczonych przez odwołujących się. Organ rentowy poprzestał na własnych twierdzeniach, nie przedstawił natomiast żadnego konkretnego dowodu, z którego wynikałoby, że zgłoszenie do ubezpieczenia osoby współpracującej zostało dokonane dla pozorów.

Zgodnie z ogólną regułą dowodową przewidzianą w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Przepis ten nie stanowi jednak samodzielnej podstawy prawnej rozstrzygnięcia sprawy (zob. orz. SN z 10 listopada 1997 r., I PKN 375/97, OSNAPiUS 1998, Nr 18, poz. 537). Wspomniana reguła pozostaje bowiem w związku z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego o dowodach (zob. L. Morawski, Ciężar dowodu - niektóre problemy dowodowe, SC, t. XXXII, Warszawa-Kraków 1982, SC 1982, t. XXXII, s. 189 i nast.).

Stosownie do treści art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.; orz. SN z 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSN 1997, Nr 6-7, poz. 76, z glosą aprobowaną A. Zielińskiego, Pal. 1998, Nr 1-2, poz. 204).

W obecnym stanie prawnym rzeczą Sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Jeśli zatem strony nie dostarczają Sądowi potrzebnych dowodów lub niejasno formułują swoje twierdzenia Sąd nie jest władny „wyręczać” strony w tym zakresie z urzędu. Jest to realizacja zasady, zgodnie z którą „Sędzia powinien orzekać według twierdzeń i dowodów stron”. Istotą zmian procedury cywilnej, które weszły w życie 5 lutego 2005 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 172, poz. 1804) nie jest odejście od dążenia do wykrycia prawdy, ale przerzucenie ciężaru jej dociekania na strony (zob. M. Sanitko – Pleszko „Kodeks postępowania cywilnego po nowelizacji, dodatek do MoP Nr 20/2004, str. 2).

W świetle powyższego uznać należy, że Zakład nie zdołał udowodnić swoich twierdzeń co do pozorności zgłoszenia zainteresowanej do ubezpieczeń społecznych.

Sąd zważył co następuje:

W myśl przepisu art. 6 ust 1 pkt 5, art.12 ust 1, art.13 pkt 2 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych,(Dz.U z 2013r. poz. 1442 ze zm.) osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osoby z nimi współpracujące podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia działalności do dnia zaprzestania. Osoby takie w myśl uregulowania zawartego w art. 11 ust. 2 ustawy podlegają dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Definicję osoby współpracującej zawiera przepis art. 8 ust. 11 cytowanej ustawy. W myśl zawartej tam regulacji za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyrna oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej. Powyższy zakres nie obejmuje osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Powyższe unormowanie oznacza, iż dla osób prowadzących działalność gospodarczą, zasadniczo momentem wskazującym na rozpoczęcie działalności gospodarczej jest uzyskanie wpisu do ewidencji podmiotów gospodarczych i podjęcie czynności zmierzającej do uzyskania przychodu. Końcowym momentem takiej działalności będzie jej fizyczne zaprzestanie bez perspektywy w najbliższym czasie jej ponownego rozpoczęcia. W takich warunkach osoba prowadząca działalność gospodarczą podlegać będzie ubezpieczeniu od momentu zgłoszenia działalności w ewidencji aż do jej wyrejestrowania.

Dla osób współpracujących z osobami prowadzącymi taką działalność należących do kręgu osób objętych dyspozycją przepisu art. 8 ust. 11 ustawy, momentem zasadniczym będzie podjęcie czynności leżących w zakresie prowadzonej działalności.

Odwołująca się takie czynności podejmowała od początku zarejestrowania działalności przez jej męża i od tej samej daty była zgłoszona do ubezpieczenia społecznego i pochodnych ubezpieczeń.

Zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy uzasadnia przyjęcie, że czynności podejmowane przez odwołującą się stanowiły istotną część działalności gospodarczej prowadzonej przez jej męża. Wydawanie gazety w dużej mierze uzależnione było od jej osobistego zaangażowania. Jej późniejsze ograniczenia związane z niezdolnością do pracy i macierzyństwem wymagały zaangażowania osób do pomocy w redakcji.

Brak więc w analizowanym stanie faktycznym elementów wskazujących na pozorność zgłoszenia do ubezpieczenia, odwołując się wykonywała pracę jako osoba współpracująca.

Brak było również elementów wskazujących na działanie małżonków M. w celu obejścia prawa, co prowadziłyby do uznania omawianej czynności za nieważną.

Sama wysokość zadeklarowanej podstawy wymiaru składek, choć faktycznie nakierowana jest na uzyskanie możliwie wysokich świadczeń od ZUS, nie może być wystarczająca dla zakwestionowania tytułu do ubezpieczenia. Zadeklarowana kwota mieści się w dopuszczalnych granicach, a zauważyć należy, że składka nie była uiszczona tylko raz (jak to w przeważającej liczbie tego typu spraw), a w sumie wpłacono do ZUS ponad 10 tys zł składek.

Zgodnie z przepisem art.58 § 1 kc czynność prawna jest nieważna, gdy pozostaje w sprzeczności z ustawą albo ma na celu jej obejście. W piśmiennictwie prawniczym przyjmuje się, że przez czynność prawną podjętą w celu obejścia ustawy należy rozumieć czynność prawną, co prawda dozwoloną, podjętą jednak z intencją osiągnięcia skutku zakazanego przez prawo bądź też realizującą cel sprzeczny z prawem. Ważność porozumienia opartego na takiej czynności ocenia się wedle przesłanek z chwili zawierania porozumienia.

Brak jest podstaw aby osobom tym przypisać znowę w celu uzyskania przez zainteresowaną świadczeń wynikających z ciąży i macierzyństwa. Takim wnioskom przeczą realizowane czynności faktyczne związane z uczestniczeniem przy redagowaniu i wydawaniu gazety. Zatem podjęcie współpracy i stosowne do tego zgłoszenie osoby współpracującej do ubezpieczeń społecznych nie było podyktowane jedynie zamiarem uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego

skoro realizowany był cel gospodarczy. Ubocznie należy stwierdzić, iż każdym takim czynnościom towarzyszy perspektywa uzyskania świadczeń chorobowych na wypadek czasowej niezdolności do pracy.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, zaskarżona decyzja podlegała zmianie i na podstawie art. 477¹⁴ §2 kpc w sentencji wyroku.